

S'Esclop

Suplement literari de La Veu

Gener-febrer 2000

Il·lustració de Rainelda Palerm

Tot és un *work/death in progress*, no se sap com En la mort d'Albert Saoner

Quan mor un amic des de fa tants d'anys
resulta atüidor no saber que dir
a la seva dona, al seus fills,
als seus fillols tots en la comunitat ensenyant
(o aprenent),
als seus companys en la pugna constant
per a una més clara i major civilitat.

De sobte, la notícia fumuda de la teva mort
es transforma brutal en la recança punyent
de no haver sabut aprofitar
una amistat de cinquanta anys
- des de quan les monges agustines del carrer de Sant Miquel
ens duïen d'excursió en tren a S'Arenal,
tot just al començament dels anys quaranta.

De fet, per un igual tenc el convenciment
que no hem sabut aprofitar gens
- ni a Cavorques ni a Madrid,
irreals ambdós per no realitzats -
la teva sempre generosa disposició
per a la més humanal solidaritat.
I desaprofitar tan completament tant de temps
- realment tota una vida - és el pitjor pecat.

Tot és un *work in progress*, no se sap com,
malgrat el fet físic atüidor, irrefregable.
Val a dir que si aquest és un treball en progressió,
una tasca o una feina terrible en curs,
també ho és la vida que continua tenaç
i en la qual, d'alguna manera que no acabam d'entendre,
tanmateix segueixes participant.

Finalment, fütilment, això és el que deim a la teva dona,
al teu fill i a la teva filla i als teus fillols innúmers.
Perquè, tanmateix, no podem deixar de pensar
que una amistat hauria de servir per a qualque cosa més,
que una vida hauria de servir per a qualque cosa més.

(7/4/99 i 18/1/2000)

BARTOMEU FIOI

Xavier Abraham,
Rafel Bordoy,
Vicenç Calonge,
Miquel Dolç,
Bartomeu Fiol,
Hjalmar Gullberg,
Albert Herranz Hammer,
Miquel López Crespí,
Ralf Günter Mohnnau,
Rainelda Palerm,
Titos Patrikios,
Andreu Peris,
Antònia Serrano,
Gaspar Servera,
Enric Solà,
Àngel Terron,
J. Valencia

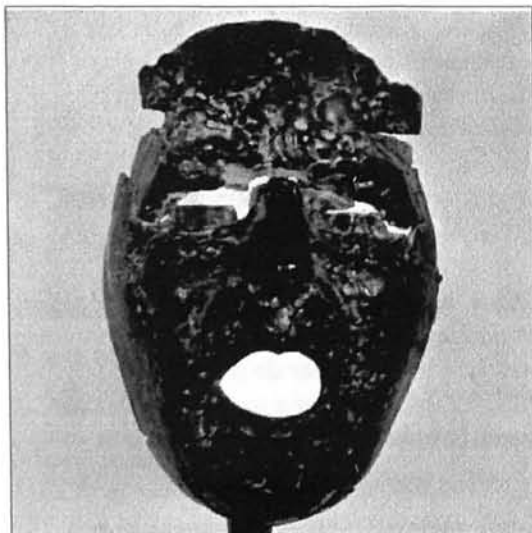
La meva llengua

*M'ha estat difícil guardar la meva llengua
enmig de llengües que estaven a punt d'englotir-la.
Però era únicament en la meva llengua que jo sempre vaig comptar.
En la meva llengua portava el temps a la mesura del cos.
Per ella vaig multiplicar fins l'infinit el plaer.
Per ella jo me'n record d'un infant i del senyal blanc d'una pedrada
sobre el seu cap pelat.*

*Jo me'n vaig esforçar per no perdre ni un sol mot.
Perquè tots, me parlaven en aquesta llengua...
-fins i tot el morts-*

TITOS PATRIKIOS

Traducció: ENRIC SOLÀ
Adaptació de XAVIER ABRAHAM

Montserrat cridant, màscara en ferro
de l'escultor Juli González, 1936

Poema d'amor

*No són les teves mans
ni és el teu alè
tampoc ho són els teus llavis
sobre els plecs de la meva pell
ni el teu cabell
ni la teva veu
o els teus ulls*

és...

*M'enderroc,
em faig miques
com una botella de vidre
caiguda al sol.*

*I tu m'arreplegues
i em refàs
peça a peça
somrient.*

RALF GÜNTER MOHNAU

Versió de XAVIER ABRAHAM

ANTÒNIA SERRANO

Evangelí segons sant Joan

Irresponsables

Irresponsables!

Al vostre laboratori sinistre,
entre matrassos, alambins,
tubs d'assaig, pipetes i provetes,
voleu crear un nou monstre.

No en teniu prou amb la
depriment murada; /
voleu més i més ciment.

Vostre barram farà escuradents
de les alzines. /

Les excavadores grataran vostra
ronya. /

Jaureu en matalassos fets amb
feixines de pi. /

Arboceres, cirerers de Betlem i
brucs seran vostre sudari. /

Tones de formigó cobriran
vostra fossa

i aqueix serà vostre etipafi:

IRRESPONSABLES!

*El Mestre anhela la solitud.
Al tossal més enllà de Tiberiades,
el llac de Galilea, isolat
i en silenciós col·loqui amb el
Pare. /*

*Mes, ai las!
No és possible cap recés
espiritual. /
L'esguard d'un seguici assedegat
de Vida. /*

*Els meus cinc sentits, pacients i
fervorosos, /
disseminats per la muntanya
volen veure i sentir el Messies.*

*Sementers amb saó que esperen
l'adob i la llavor per fructificar.*

*Cap al vespre, associat l'esperit,
el cos famolenc...*

*Cinc pans i dos peixos n'és
l'única provisió. /*

*Mans multiplicadores, mans
miraculoses, /
mans dolces i divines.*

*La multitud resta ja assadollada;
dotze cistelles curulles de bocins
són mostra patent del prodigi.*

Mare de Déu de la Panada

A Nostra Dona Santa Maria de la Panada

Madona de la Panada,
Vós que sou de bona pasta
no em diríeu quin bon sastre
us ha feta la mudada?

O si no, quina modista,
o primfilada llencera,
o brodadora lleugera
ha tingut tan bona vista?

Duis la falda acampanada
i ben festós el vestit,
però vostre Nin petit
té la cara atribolada.

Quina careta tan trista!
Què deu tenir l'Infantó?
Diu que manca germanor,
i sobra gent egoista.

Del llibre *Massa mites*, 1998.

“D’un món estèril, no ho negaré. Sí, potser aquesta *Imago mundi* és la “imatge d’un món” massa àrid, violent i tancat. I d’un món, no cal dir-ho, fragmentari. ¿Qui podria abraçar, en una sola òrbita lírica, tots els horitzons de la condició humana i cadascuna de les seves plasmacions concretes? S’imposa, dins el caos, la selecció o, si més no, la fidelitat a unes normes estrictes de preferència. No pot ésser altra, òbviament, la intenció d’aquesta *Imago mundi*. Es tracta de personatges, de trets geogràfics i de fets viscuts o subordinats, d’alguna manera, a una anàlisi personal”.

Fragment de l’*Aclariment* de Miquel Dolç al recull de poemes *IMAGO MVNDI*, publicat a Col·lecció de Poesia *Balenguera* (1973)

Cançó de Greenwich Village (*Nova York*)

Vés contra el món.
No et cal respectar res: ni formes, ni plaers,
ni lleis, ni dogmes buits.
Oblida els noms
d’apòstols, de profetes, de patums.
El temps d’escola ja passà:
ara has de viure contra el món
i fer-te’l nou, a mida, tu
que odies l’oci d’una pau
absurda i cerques el delit
de ser només qui ets.
Només així podràs
renèixer cada dia en tu.
Vés contra el món.
Estàs en el teu dret,
si els homes aplaudeixen el teu crit
o xiulen el recurs del teu combat.
Cal viure contra el món.
I el mon viurà com tu.

Talaia a Nova-York

*“The fact is the sweetest dream
that labor knows”*

ROBERT FROST

Quan et semblin inhòspits els carrers
i et creguis un tauló de la ressaca,
t’espera aquest illot
o muntanya d’acer del Rockefeller Center,
en llostrejar, despert en l’alta nit,
ferm en el tràngol.
Se t’obriran sense repòs als peus
totes les valls del món obscures
i milions de llums poc a poc
et cremaran el grop de la mirada
en un esclat de bogeria: viu,
prodigiós, incalculable incendi!
Et vindran ganes de fer crits. És net
dins els pulmons l’aire que arriba
amb un rumor mecànic, sord, pregon,
com d’exèrcit en marxa.

S’escapa tot dels límits coneguts:
la legió dels gratacels, el compte
dels ponts cap a la fúria, els prismes de Wall Street,
el Hudson, selva de navilis,
el braç indòmit de la Llibertat
que vanament a tots els vents llança la torxa.
No s’oblida mai més aquesta nit
única dins el món, aquesta absurda
natura que han creat uns braços de ciclops
i els sortí fora de la mida humana.
Però sense engolir-se’ls: aquí et sents
més circumscrit, més home,
dins el temps. Nova-York sembla un encant
femenívol. Tu el vetlles i l’estimes.

MIQUEL DOLÇ

Poemes d’*IMAGO MVNDI* (1973)

A Joan Miró

VICENÇ CALONGE I GUSTÀ

Centaure

No gaire seny, però si molta fatxa,
em guanya el cos i el vi i la bellesa.
I per la plana anar amb lleugeresa
tant si és verdor o nit o estel la tatxa.

M'estim la vida joiosa, borratxa,
per qualsevol cabòria i fotesa
lluït i faig festa, ni por ni feblesa
porta el meu puny, duc una bona ratxa.

I sé que Déu, per obrir-me la porta,
farà dansar amorets, de furors
extreure mel i de la meva aorta

sang i braó. Aleshores sentors
rodaran clau, paisatge que conhorta
el paradís serà lloc de ofertors.

Dibuix de J. Valencia

Cassiopea

Bella, bellíssima, somni de déu
entre besades de felicitat
i albes de joia. Primera beutat
on el color de l'amor és el meu

i el so, llumí al cor, el car Romeu.
No obstant això, de la divinitat
esper la gràcia, la veritat
en parla blava, dolcíssim adéu.

I és que m'agrada el món, vestit de seda
i d'organdí, catifa platejada,
taula parada i blat d'or la moneda.

que surt de cara i és forta abraçada
o tal vegada llar, ombra, arbreda
que és tota carn, potser fruita ensucrada.

ANDREU PERIS

Creació primera

A Joan Peris

Amb la mateixa
facilitat
que passe
de la tendresa
a l'odi,
la lluna
esbossa estèrils crits
sobre l'inútil paisatge
del paper.

Impressió

A Gabriel Sampol

Poema, vés espai,
però fort,
quan et vulgues sentir
al ritme d'una llengua
---per a tu--- forastera.

I pensa:

si hi ha veu,
hi ha Poesia.

Tant escrivint com llegint.

A. Peris naix a Sagunt l'octubre de 1968. Des de fa quatre anys, ensenya Llengua i Literatura a Palma. Col·labora al monogràfic de creació literària "*Les màquines de Leonardo*", i va publicar el seu llibre, *Poemes a dues mans* (Columna, Poesia Crema, 1999), gràcies a obtenir un premi literari. Conviu amb la musa, llegeix i escriu quan pot. A hores d'ara prepara l'edició del CD *Peris Oral (Magnificat/Comerciant de núvols. Poesia afònica, 2000)* mentre contempla les eixides del seu recent recull de versos *Dies d'estiu*.

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

L'obscura ànsia del cor

Sentia, lleus encara, cruixits imperceptibles,
enquimerades, eternes discussions
com d'arbres esberlats per la tempesta.
El vermell ardent del record retruny com un tro
amb gest maldestre i expressió irònica.
Batuts pels vents de les altures,
la nostra vida canviava de forma, es desfeia,
talment un núvol esfilagarsat, espargit.
Dolçor del teu dibuix esborrat.
Ara ja sabíem que l'amor es podia
trencar per qualsevol punt.
Arravatada realitat inflexible,
obscura ànsia del cor
entre els llunyans i misteriosos
roquissars abruptes.

Del llibre *L'obscura ànsia del cor*, editat per la Universitat de les Illes Balears (UIB) en la col·lecció *Poesia de paper*.

Grup escultòric de Gaspar Servera a Son Maties (Calvià)

RAFEL BORDOY I POMAR

II

A l'ombra de la pedra i del xiprer,
en el cau d'una cendra enyoradissa,
sobre les planes aspres de la pols,
amb els dits amarats en el silenci;
vaig escriure el teu nom.

I perdien la forma les paraules
i no tenia venes el xiprer,
la saba temperada, torrentera
sense aigua ni remor.
Obsessiu, el record martellevaja
l'encreua del cervell.

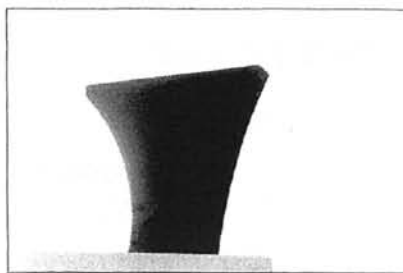
A les palpentes,
caminava cercant el teu espai
de crisantems morats, a mig florir,
pels jardins de novembre.

III

Ara sé que mai més no serà igual
el delit dels jardins harmoniosos,
i tan sols qui ha tastat la solitud
i l'amargor salobre del defici,
sabrà perquè es resignen les estrelles,
com s'endinsa l'esglai en el silenci;
perquè s'assemblen tan pedra i nigul,
perquè s'estimen tant pluja i finestra.
Tanmateix no serà mai més igual
l'estela del vaixell sobre el misteri,
ni la platja que esvorta el meu desig,
ni ens trobarà desperts la matinada
recercant les penyores d'un amor
copiat a força d'estimar-nos.

Ara sé que mai més no serà igual
la llàgrima i el bes, quan trenca l'alba.

Del seu llibre *Cronología* (1998). Rafel Bordoy i Pomar, (Alcúdia, 1936), ha publicat *Abans que la veu s'ofegui*, 1986, *Entre l'ocàs i l'aurora*, 1989, i *Aimada solitud*, 1994; també ha conreat el gènere dels goigs, en té catorze publicats.

Escultura de Gaspar Servera

IV

Al voltant dels miratges de la fosca,
suren, acompassats, batecs de sol
al pou de l'esperança,
derrota vergonyant,
immutables promeses
d'un cel vell de niguls.
Caleidoscopi cec, descolorit,
paradís sense lluna,
mirall sense horitzó.
S'esventen rossegalls i vestidures
i a les golfes polsoses de la por,
els fantasmes més vells han cobrat vida.
Un tremolor de vidres al llevant
i les hores que ofeguen, lentament,
la gola del rellotge.

HJALMAR GULLBERG (1898-1961)

Contador d'anècdotes

*Oh, vida, juntes les persones al teu voltant
Per contar el que sempre contes!
Amb l'edat que tens que encara et dediquis a això!
Què encara tenguís força i esma per repetir el mateix!
Les gràcies, els acudits, el to de veu,
tot succeeix de bell nou, ho tens tot tan ben estudiat
i les mateixes consumides bufonades
contes a uns i altres.
Sempre fas qualche canvi
segons la companyia que tries
i encaixes una anècdota dins un nou ambient,
tan senzill és el teu art.
I aquest destí que jo consider meu
possiblement sigui només una història
que has guardat emmagatzemada durant mil anys.*

Traduït per ALBERT HERRANZ HAMMER

ÀNGEL TERRON

Els poetes mai no escriuen prosa

poema en tres tongades

A Josep Alberti

ELS POETES NO ESCRIUEN PROSA, inútilment surten a les cinc amb vent de primavera d'hivern. Camí brut de papers, rajoles esbocinades amb mil trocets de fang cuit, dibuixos de pols, i greix o fems, amb regalimades com celles de Pollock o més blanques com cal·lígrafies folles i mudes. Les portes, els ascensors se someten al missatge de la dinàmica, les ones longitudinals del so commouen l'espai reduït, emperò a tot oferiment d'amor hi ha un rebuig. Human nature is the same in all professions. La vesprada és ja més plàcida, o més seriosament inútil.

ELS POETES NO ESCRIUEN PROSA, inútilment llegeixen oferint el seu esguard a les pàgines blanques de sabonera. "El mar tiene su mecànica com el amor sus símbolos". I s'escarden els ulls amb la seva miopia progressiva o hipermetropia de cavall, o la presbicia senil i libidinosa. O amb el crit de la transparència. "La gravetat d'aquesta situació. Reflexió". Les suors del cos són textos més profunds i amorosos per esser llegits amb el clam de la vesprada i esser oblidats amb "el primer transpuntar d'un ventós soleixent". Així el mestre bavós fixa la seva doctrina: fora literatura, seminals omegues. "¿Que voulez-vous...?"

ELS POETES MAI NO ESCRIUEN PROSA, inútilment mosseguen

.....Mes si amb aquest gest pausat accedeixen a l'amor.....

.....Il nous faut oublier le neoplasme.....

.....Els teus peus amb els meus dits són peus, el taló: irreals comisures. Obriré els meus ulls i amb la còrnea acariciaré el teu taló, no t'esvaris de les llàgrimes ni del seu fred minvant, ni del tacte salobros: disoldran les teves suors, perfums deguts, i m'ompliran les parpelles i ploraran irritades.

És la primera part de *Noema*, d'Àngel Terron. Recull de poemes publicat l'any 1978 a Ciutat. Era el número 5 dins la col·lecció *La musa decapitada*. Només se'n va fer una edició limitada de carpetes: 144 exemplars numerats i signats per l'autor; l'obra gràfica que acompanyava els textos era de Joan Palou.

CALVIÀ
SANT JORDI
1997

Adhesiu de la Delegació de l'OCB de Calvià per celebrar, aquell any, la Festa del Llibre